

GENTSE MEMORIEDAGEN: 22-23-24-25 NOVEMBER

22 november 1431

Eerste Kapittel van de “Orde van het Gulden Vlies” in Rijsel.
Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 2003 - N° 6 - p.398

22 november 1559

Geboorte te Nieuwstad in Oostenrijk van Aartshertog Albrecht van Oostenrijk.
Trouwde met Isabella, de dochter van Filips II.
Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 2003 - N° 6 - p.395

22 november 1779

Blijde Intrede in Gent van Mgr. Von Lobkowitz als 17e Bisschop van Gent.
Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2003 - N° 5 - pp. 337-338

22 november 1838

De Gemeenteraad stelt een commissie aan om de toestand van de klokkentoren van het Belfort te onderzoeken. Deze commissie zou in haar verslag tot zijn afbraak besluiten.

22 november 1867

Geboorte van Frans Coppejans.
Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2005 - N° 4 - pp. 256-257

22 november 1908

Onthulling van het standbeeld van François Laurent.
De uitvoering ervan werd aanvankelijk toevertrouwd aan Julien Dillens, maar hij overleed vooraleer het werk af was. De opdracht werd dan toevertrouwd aan Jules-Pierre Van Biesbroeck.
Het beeld geeft een zittende, mediterende Laurent weer, omringd door 4 allegorische figuren: de Filosofie, herkenbaar aan een olielamp en een planetarium, naast haar de Instructie: een man die aan 2 kinderen meetkundig onderwijs geeft. Langs de andere kant de Rechtspraak, een vrouw die een balans vasthoudt, en de Filantropie, een vrouw die een geknielde arbeider helpt

opstaan.

Achteraan staat een uittreksel van een beraadslaging van de Gemeenteraad van 1884: “Le Conseil Communal déclare solennellement que François Laurent a bien mérité de la ville de Gand.”

Laurent's dochter verklaarde dat geen enkele foto het uiterlijk van haar vader zo getrouw weergaf als het standbeeld.

Acht maanden na de onthulling van het standbeeld werd er nog eens een verdiende hulde gebracht aan Laurent, met bloemen, redevoeringen en een speciale cantate die uitgevoerd werd op de Kouter.

22 november 1912

Stichting door Gustaaf Verhulst en enkele vrienden van de “Ecole de Photographie”

Deze vereniging van amateurfotografen zou later uitgroeien tot “LUX NOVA”.

22 november 1925

Jubelfeest der Recolletten ter gelegenheid van de 700e verjaring van hun vestiging in Gent.

23 november 1503

Dood te Mechelen van Margareta van York.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2000 - N° 4 - pp. 260-261

23 november 1739

Inhuldiging van de Beurs op de Kouter.

Zij het dan ook dat er toen helemaal geen sprake was van een Beurs.

Het was in 1738 dat de Schepenen van de Keure besloten een Hoofdwacht te bouwen op de Kouter. Hij was bestemd als “Corps de Garde” (“Kortegaard” zei men toen) voor de Oostenrijkse troepen. De Wacht van de stedelijke soldaten bleef behouden onder het Stadhuis. Men heeft er lang over gediscuteerd wie de ontwerper was van dit gebouw in Lodewijk XVstijl, maar het staat nu wel vast dat het kwam uit het brein van de “Meester-temmerman” David ‘t Kindt.

Het dak werd bekroond met de Oostenrijkse Keizerlijke adelaar.

Gedurende vele jaren was er een ambtenaar die speciaal belast was met het onderhoud van de Hoofdwacht. Zijn taak werd omschreven als “het gade slaen en cuysschen van den corpsde-garde en het uyttrekken van het gras op den

De "Corps de Garde" 1739.

Couter.”

Tot 1867 bleef de Corps de Garde zijn militaire rol vervullen.

Toen de Fransen hier binnenvielen werd de Oostenrijkse adelaar vervangen door een Franse ambtsgeenoot. Maar deze moest later, op zijn beurt, wijken voor de fiere Belgische leeuw.

Het was een traditioneel verzet voor de Gentenaars om dagelijks te gaan kijken naar het aflossen van de wacht. Zij waren bijzonder talrijk opgekomen om de laatste taptoe bij te wonen die plaatsgreep in 1867. Taptoe die door de Gentenaars regelmatig bestempeld werd als “Taf-Toe”, waarschijnlijk omdat dit woord voor hen gemakkelijker uit te spreken was.

Van 1867 tot 1885 verleende het gebouw onderdak aan de Krijgsraad. Op het einde van de 19e eeuw besloot de Gemeenteraad het aanpalende gebouw aan te kopen en het te verenigen met de oude Hoofdwacht om er een nieuwe Handelsbeurs van te maken.

Gedurende de oorlog van 14-18 werd de Beurs bezet door de Duitsers en fungeerde het als “Melde-Amst”. Alle mannen van 16 tot 45 jaar moesten er zich maandelijks aanmelden. Oudere Gentenaars zullen nog wel weten dat van 1940 tot 1945 de Dienst der Rantsoenering er in ondergebracht was.

Aan de Gentenaars van vandaag zeggen de woorden “Hoofdwacht” en “Corps de Garde” niets meer, maar alhoewel het sinds lang niet meer gebruikt wordt als Handelsbeurs, blijft dit voor hen “de Buzze”.

29 november 1846

Eerste zitting van het Hof van Assisen in het nieuw Paleis van Justitie.

23 november 1855

Stichting in een herberg in de Corianderstraat (de Fauconnier) van de vereniging “Zonder Naam, niet zonder Hart”.

Bij de stichting was een der doelstellingen “Het ondersteunen van schamele werklieden en vooral zulke werkers die aan eenig ongeluk komen.”

Iemand aan wie men gevraagd had de vereniging zijn steun toe te zeggen, antwoordde: “Ik zie op die lijst geen enkele gekende naam”. Waarop men repliqueerde: “Wij zijn misschien zonder naam, maar toch niet zonder hart.” En dat werd meteen de naam van de vereniging.

Haar lokaal was aanvankelijk in de Corianderstraat waar Leopold I, ter gelegenheid van een tombola, er in 1857 een bezoek bracht.

In 1865 verhuisde men naar de “Sodaliteit”. Zij bleven daar tot in 1882. Na de W.O.I zaten zij op de Kalandenberg.

In 1859-1860 financierden zij de bouw van een school die naar haar genoemd

werd, maar die door de Gentenaars - ten onrechte - St-Machariusschool genoemd werd.

In 1856 werden er aan 1.000 kinderen van de stedelijke bewaarscholen klederen uitgereikt. In 1883 richtten zij in het Lakenmetershuis en in 1887 onder het Stadhuis een volksrefectie op waar werklieden hun noenmaal konden warmen en een plaats hadden om te eten.

23 november 1862

Geboorte van de kunstschilder Theo Van Rysselberghe.

Hij werd geboren op de Huidevetterskaai als zoon van een aannemer. Meerdere van de zes kinderen uit dit gezin zouden een zekere bekendheid verwerven. Twee van zijn broers waren ingenieur, twee anderen architect:

Theo Van Rysselberghe 1862 - 1926.
Autoportret.

Charles, de Stadsarchitect, en Octave, die carrière zou maken in Gent, Brussel en Parijs.

Theophile was een “achterkomerke”. Hij liet 7 jaar op zich wachten, maar werd de beroemdste van de familie.

Na het Atheneum geeft hij de geplande studies van ingenieur op en hij laat zich inschrijven aan de Academie. Op zijn 18e neemt hij reeds deel aan het Gents Salon. Een jaar later exposeert hij in de “Cercle Artistique et Littéraire” en wordt reisbeurser. Theo is op zijn minst iemand die zich gemakkelijk verplaatst. Hij gaat wonen in Elsene en volgt lessen te Brussel bij Portaels. Niet voor lang, met zijn reisbeurser vertrekt hij naar Spanje en Marocco. Terug in België maakt hij er kennis met Emile Verhaeren; zij worden vrienden voor het leven.

In 1883 en 1887 zit hij in Marokko. In 1890 in Florence waar hij in opdracht van de Regering een kopie maakt van een figuur van Giotto. Twee jaar later woont hij in Nederland, maar ook daar voor niet lang. In de loop der daaropvolgende jaren kunnen wij hem vinden in Athene, Constantinopel, Bukarest, Budapest, Wenen, Berlijn, Londen, Moskou en St-Petersburg.

U ziet het, hij had - zoals men in Gent zegt - “gíen zittend gat”.

Hij gaat een tijdje in Brussel wonen, maar ook daar op verschillende adressen. In 1898 verhuist hij naar Parijs, maar in 1907 vinden wij hem toch weer op Jersey. In 1908-1909 trekt hij opnieuw naar Italië. Een jaar later laat hij zich door broer Octavo een villa bouwen in de Provence.

Het werk van Van Rysselberghe? Dat kunnen wij u niet vertellen, u moet het zelf maar eens gaan bekijken in ons Museum voor Schone Kunsten (het loont de moeite) waar verschillende van zijn werken hangen, o.a. het groot doek “De Lezing van Verhaeren” waar men niet op uitgekeken geraakt. Ook nog een portret van Maurice Maeterlinck. Beide werken dateren van 1903.

Theo Van Rysselberghe stierf op 14 December 1926. Op zijn ezel bleef een onafgewerkt portret van zijn vrouw achter.

29 november 1862

Geboorte van Maurice De Weert.

Deze populaire advocaat, journalist en Schepen was getrouwd met de schilderes Anna Cogen. Hij was liberaal gemeenteraadslid van 1904 tot 1921. Was o.m. Schepen van Schone Kunsten en later van Onderwijs.

In 1913-1914 Hoofdredacteur van “La Flandre Libérale”

Toch wel merkwaardig dat meerdere liberalen die hier beschouwd werden als “franskiljons” in hun studententijd lid waren van “‘t Zal Wel Gaan”.

Hij heeft hier op verschillende plaatsen gewoond. Vroeger scheen men echt niet op te zien tegen verhuizen, want wij konden hem o.a. tegenkomen op de Bisdomkaai 6, de Kasteellaan 325, de Plateaustraat 43 en en op de hoek van de Godshuizenstraat, een straat die in 1946 trouwens naar hem zou genoemd worden.

Hij had ook nog een buitengoed op Afsnee “Hof-ter-Neuve”, een oude hoeve van de Predikheren.

Op 29 Maart 1918 werd hij, samen met Burgemeester Braun, door de Duitsers gearresteerd en naar Hannover gedeporteerd.

Hij stierf op 7 Januari 1930.

23 november 1896

De Gemeenteraad bepaalt de huidige plaats voor de bouw van de nieuwe Nederlandse Schouwburg.

24 november 1073

Dood van Siger, de 29e Abt van de St-Baafsabdij.

Hij vervulde deze functie van 1066 tot 1073. Onder de vorige abt was hij

prior.

Het was op zijn aanvraag dat de bisschoppen van Noyon en Cambrai hier de zaligverklaring van St-Macharius kwamen voorzitten. Hij werd begraven in de Abdijkerk.

24 november 1296

Stichting van het Klooster der Augustijnen.

De Augustijnen kwamen zich in Gent vestigen in 1295 in een huis dat aan hun beschikking gesteld werd door Gerem Borluut. Huis “dwelc men heet ter Capellen, daar de Augustinen plaghen te wonen, staande up den ommekeer vander Steenstrata ter Ouderborechwaert”. Dit huis op de hoek van de Lange Steenstraat en de Geldmunt werd “ter Capellen” genoemd omdat het gelegen was nabij de St-Stephanuskapel.

Zoals gezegd werd het klooster gesticht op 24 november 1296. Op deze datum verleende de Bisschop van Doornik de toestemming aan de Augustijnen een kerk en klooster te bouwen. Vóór deze datum hadden zij in Gent reeds een communauteit met een prior. In de stichtingsakte stond dat ze de Abt en de monniken van de St-Baafsabdij, alsook de pastoors van St-Michiels-Akker gem steeds moesten eerbiedigen en zich in niets tegen hen verzetten.

In 1298 was de kerk reeds geconsacreerd en was ook het klooster in opbouw.

In 1409 waren reeds 3 vleugels aan hun gotisch klooster bijgebouwd.

In de late Middeleeuwen vergaderden de dekens van de 53 kleine neringen op 15 augustus in de refter van de Augustijnen om er hun Hoofddecken te kiezen. Kerk en klooster werden een eerste maal vernield door de Beeldenstorm in 1566. Een 2e maal, en deze keer veel systematischer, in 1578. Kerk en klooster werden toen onteigend. Van het klooster maakte men een Calvinistische school. De refter werd verkocht aan een zekere Thomas Vander Crayen die er een herberg en bruiloftzaal maakte, genoemd “Het Craeyken”. De kerk werd tot op de grond afgebroken en de bouwmaterialen openbaar verkocht.

De Augustijnen kwamen terug in 1584. Hun kerk bestond niet meer; van het klooster stond enkel de refter en de kapittelzaal nog recht. Zij maakten hun oud convent zo goed mogelijk bewoonbaar en de oude refter werd voorlopig in een kapel veranderd. In 1587 wordt Jan Cools de prior, hij zal ijveren voor de heropbouw. Dit gebeurde o.m. met de steun van het Magistraat en de familie Borluut. De kerk werd herbouwd in 1606 in gotische stijl.

Zij openen hun gekend College in 1609.

De herbouw van het klooster in renaissancestijl werd aangevat in 1621 en voltooid in... 1722. In 1737 trokken zij hun nieuw College op in barokstijl. (De latere Academie). Op 2 november 1796 werden de 25 paters en de 5 broeders

Ingang van de Augustijnenkerk.

uit hun klooster verdreven. Zij ontvingen een geldelijke vergoeding waarmee zij hun klooster terugkochten toen het openbaar verkocht werd op 25 December 1796. De officiële koper was Pater Volbracht. Het College was evenwel niet in de openbare veiling opgenomen en bleef eigendom van de Stad die er enige jaren later een Museum inrichtte en vanaf 1804 de Academie. De Augustijnen bleven uit hun eigendom verbannen en moesten het kloosterkleed afleggen. De kerk werd voor de goddelijke diensten heropend op 1 februari 1797, maar bleef een parochiekerk.

In 1809 werd het klooster opgeëist als krijgsgasthuis. Zij kregen het serieus verwoest terug in 1810.

In 1812 werden de muren van de grote tuin afgebroken en werd er een straat getrokken door de eigendom van de paters: de Zwaerdstraat, nu Academiestraat.

Vanaf 1815 werd het klooster verhuurd om er katoenfabrieken in op te richten. Toen in 1827 een ervan er mee stopte konden enkele paters zich opnieuw vestigen langs de Academiestraat.

De paters hernieuwden hun beloften in 1834 en in datzelfde jaar gaf Paus Gregorius XVI zijn toestemming tot het oprichten van een noviciaat.

De andere fabriek langs de Lievekaai bleef bestaan tot 1838, wanneer in de nacht van 19 op 20 Januari een brand de fabriek en de kerk vernielde. Al de merkwaardigheden van de kerk gingen in de vlammen op.

Dank zij de steun van goeude lieden werd de kerk hersteld en op tweede Kerstdag (dag van de H.Stefanus) 1841 werden de goddelijke diensten er hernomen.

Gedurende het heropbouwen van de kerk werden de diensten gehouden in de kerk van de Vrouwebroers.

De laatst overlevende Vrouwebroer, Pater Materne, verkocht aan de Augustijnen de predikstoel en 8 prachtig gebeeldhouwde biechtstoelen die nu nog in de kerk staan. Er hangen ook nog twee schilderijen van De Craeyer. Men treft er eveneens het marmeren praalgraf aan van Charles Van Hulthem. Gedurende de oorlog van 14-18 werden er panelen van het Lam Gods verborgen achter een biechtstoel.

24 november 1559

“Den XXIVen dito was te Ghendt doot ghebeten de bewaerdere van den leeuwe ende dat van eenen beer.”

24 november 1784

De kloostergoederen van het in 1783 afgeschafte St-Barbaraklooster in de

Savaanstraat worden openbaar verkocht.

24 november 1873

Eerste opvoering in Gent van “La Fille de Madame Angot”.

25 november 1569

Plechtige opening van het eerste Seminarie.

Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” -1999 - N° 4 - pp. 231-232

25 november 1623

Stichting van de “Blauwe Meisjesschool”.

Blauwe meisjes waren weeskinderen die hun naam te danken hadden aan de verplichte kledij: een blauw jakje en een blauwe rok.

Aan de origine ligt de afschaffing van het Rijke Gasthuis, anders gezegd de leprozerij. In het begin van de 17e eeuw was de melaatsheid in onze contreien vrijwel volledig verdwenen en in 1623 werd het gasthuis afgeschaft. De helft van de opbrengst der goederen dienden tot de opvoeding en het onderhoud van weeskinderen: de jongens kregen een onderkomen in een bijgebouw van het Geeraard Duivelsteen en de meisjes belandden in een oud steen in de Onderstraat, palend aan het Werregarenstraatje. Het beheer van dit weeshuis werd toevertrouwd aan 4 gegoede burgers die de giften inzamelden, de oversten benoemden en het reglement opstelden. De school ressorteerde onder de bevoegdheid van het Magistraat en werd bestuurd door een zogenaamde “moeder”. De aanvankelijke strakke regels verslaptten in de loop der tijden en in 1806 was de toestand volledig uit de hand gelopen: diefstal en weerspannigheid waren er troef, zelfs de jongste pupillen zongen er losbandige liederen, er was geen vast uur voor opstaan en voor de maaltijden en enkele in dienst genomen meiden namen het niet zo nauw met de goede zeden. Zo kon het niet verder en de burgervrouw die verondersteld werd de instelling te besturen werd ontslagen.

Van toen af kwam de school onder het toezicht van de Zusters van O.L.V. Visitatie, zij het dan ook dat onder de Franse bezetting zij de plaats moesten ruimen voor lekenpersoneel.

Onder de leiding van de zusters werd de school beroemd voor zijn kantwerk en onder dezen die het sterk waardeerden citeren wij de Hertogin van Brabant, de Koningin van Engeland en de Keizerin van Frankrijk.

Alles goed dus? Neen, toch niet. Enkele passages uit een rapport van een geneesheer aan de Commissie van de Burgerlijke Godshuizen in 1850: de meisjes zijn bleek en missen frisheid, ze zijn klein van postuur en nogal wat

hebben kromme benen, andere vertonen afwijkingen van de wervelkolom. Belangrijke oorzaken zijn het gestel van de kinderen en de algemene hygiënische toestand in het huis. Het einde van de Blauwe Meisjes kwam er in 1864 toen zij versmolten werden met de Rode Lijvekens.

25 november 1660

Dood van de Pastoor van Ekkergem Michiel Zachmoorter.

Hij werd geboren in 1582 in Deinze.

Hij studeerde Theologie aan de Universiteit van Douai.

Op 15 Maart 1606 werd hij priester gewijd in het Seminarie van Gent.

Op 28 September 1607 werd hij benoemd tot Pastoor van St-Martinus.

Hij deed zeer veel voor de heropbouw van Ekkergemkerk die erg toegetakeld was na het Calvinistisch Bewind.

Hij ging hulp zoeken bij Albrecht en Isabella en bij het Stadsbestuur. Hij kreeg aldus de opbrengst van een speciale belasting op de wijn (een halve stuiver op iedere stoop, het zogenaamde stuyverke ten tappen”.

25 november 1700

Filips V wordt op de Vrijdagmarkt symbolisch geproclameerd tot Koning van Spanje. Deze kleinzoon van Lodewijk XIV werd geboren te Versailles in 1683. Hij regeerde van 1700 tot 1715.

25 november 1762

Verschijsning van het Reglement “raeckende de Lanteren binnen de Stadt Gendt”.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 1974 - N° 2 - pp. 62-64

25 november 1792

Gans het Frans bezettingsleger woont op de Vrijdagmarkt het planten van de Vrijheidsboom bij, ter vervanging van het standbeeld van Keizer Karel.

25 november 1827

Geboorte van de beeldhouwer Antoon Van Eenaeme.

Hij stierf hier op 5 Februari 1873.

Heel wat werken van hem kunnen hier nog bekeken worden. Zo maakt hij borstbeelden van Professor Burggraeve, Gustave Callier, Jules de Saint-Genois, Joseph Guislain.

Hij ontwierp het graf van Prudens Van Duyse op het Campo Santo, ook het grafmonument van Hippoliet Van Peene. Verder nog een reusachtig beeld van Carolus Borromeus voor de kapel van het Seminarie.

Hij ontwierp het beeldhouwwerk op de binnenkant van de ingangspoort van het Kerkhof van de Brugse Poort, waar hij trouwens begraven zou worden. Het werd na zijn dood afgewerkt door zijn leerling Isidore Dubrucq die ook het portret-medaillon op zijn graf zou maken.

25 november 1862

De Burgerlijke Godshuizen verkopen het gewezen klooster der Alexianen aan Alfred Piers de Raveschoot voor de som van 107.625 fr.

25 november 1923

Opening van de “Ecole des Hautes Etudes”.

Zoals de naam het duidelijk zegt was deze instelling franstalig.

Zij bereidde studenten voor om in het Frans het examen “Geneeskunde” en “Rechten” af te leggen voor de “Jury Central”

Zij leverde ook een diploma “Kunstgeschiedenis en Archéologie” af na een studiecycclus van vier jaar.

Bij de opening waren er 81 studenten ingeschreven, verdeeld over Letteren en Wijsbegeerte, Wetenschappen, Handelswetenschappen en Kunstgeschiedenis. De stichting in 1923 kon beschouwd worden als een reactie op de komende vervlaamsing vaan de Universiteit, zij het dan ook dat de “Ecole” nooit een echte concurrent geweest is voor de Universiteit. Haar studieprogramma was trouwens te beperkt om als dusdanig te kunnen fungeren.

Na de oorlog stopte men met de voorbereiding op het examen voor de “Jury Central”. Er werden nog wel enkele cursussen gegeven, maar de voornaamste activiteit bestond in het geven van conferenties.

De aanvankelijke animositeit tussen de Universiteit en de “Ecole” stompte geleidelijk af en na de oorlog kwam er zelfs een duidelijke vorm van samenwerking. Studenten van de Universiteit, voornamelijk deze in de Romaanse Filologie, kwamen er conferenties en bepaalde cursussen bijwonen. Een Professor van de Universiteit werd opgenomen in de Raad van Beheer en het programma der activiteiten werd gezamenlijk opgesteld. Een gelukkige evolutie dus.

De “Ecole des Hautes Etudes” was een begrip in Gent en iedereen kende het lokaal op de Korenlei waar de “Ecole” meer dan 60 jaar huisde. Dit groot neo-classicistisch herenhuis was een geschenk van de Antwerpse zakenman Robert Werner van de firma Bunge. Merkwaardig in dit gebouw is de

Ecole des Hautes Etudes Interieur.

prachtige hal in rotondevorm met beelden, een ijzeren trap en een caissonzoldering.

In 1989 werd het gebouw verkocht aan een bouwpromotor die er appartementen en kantoren bouwde, iets wat niet bepaald ten goede kwam aan het stadsgezicht van de Korenlei. De sterk verminderde activiteiten gingen daarna door in de “Cercle Artistique et Litteraire” op de Recollettenlei.

25 november 1932

Opening van de Cinema “Capitole”.

25 november 1934

Dood te Dendermonde, na een hartaanval, van Arseen Goedertier, de man die het geheim van de bergplaats van “De Rechtvaardige Rechters” meenam in zijn graf. Gesproken van een man die voor sensatie zorgde....

Hij werd geboren te Lede op 23 December 1876.

Koster, Directeur van de Tekenacademie van Wetteren, wisselagent, bankier, administrateur van firma's die failliet gingen, oplichter, etc.

Hugo Collumbien